

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225 / 219 1152, faks. (8 5) 261 2077,
el. p. smmin@smm.lt, <http://www.smm.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos
kanceliarijai

Respublikos

Vyriausybės

2019-11- Nr. SR-
I 2018-12-13 Nr. S-4381

DĖL VALSTYBINIŲ AUKŠTŲJŲ IR PROFESINIO RENGIMO MOKYKLŲ BENDRABUČIŲ RENOVACIJOS, VALDYMO KLAUSIMŲ IR INFORMACINĖS SISTEMOS SUKŪRIMO

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ministerija), įgyvendindama 2018 m. gruodžio 7 d. Vyriausybės kanceliarijoje vykusios diskusijos dėl valstybinių aukštųjų mokyklų studentų bendrabučių valdymo ir šių bendrabučių informacinės sistemos poreikio protokole išdėstytus pasiūlymus (Vyriausybės kanclerio 2018 m. gruodžio 13 d. pavedimas Nr. S-4381), 2019 m. sausio 14 d. švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu Nr. V-27 sudarė tarpinstitucinę komisiją, kurios nariai – ne tik ministerijos, bet ir Lietuvos universitetų rektorių konferencijos, Lietuvos profesinio mokymo įstaigų asociacijos, Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro, Finansų ministerijos bei Lietuvos studentų sąjungos atstovai (toliau – komisija). Komisija surengė ne vieną tarpinstitucinį posėdį, kurių metu svarstė aukštųjų ir profesinio mokymo mokyklų bendrabučių valdymo, būklės ir užimtumo klausimus, įvertino Skandinavijos šalių bendrabučių valdymo patirtį bei tendencijas.

2018 m. duomenimis, valstybiniai universitetai patikėjimo teise pagal patikėjimo sutartį valdė 73 bendrabučius, kurių bendras plotas – 164 880 kv. m., kolegijos – 60 bendrabučių, kurių bendras plotas – 103 616 kv. m, profesinės mokyklos – 97 bendrabučius, kurių bendras plotas – 248 810 kv. m, aukštųjų mokyklų bendrabučiuose apgyvendinta 22 940 studentų, o profesinio mokymo įstaigų bendrabučiuose – 5 250 moksleivių.

2018 m. atliktos valstybinių universitetų bendrabučių užimtumo analizės duomenimis, daugelio universitetų bendrabučiai yra apgyvendinti daugiau nei 78 % projektinių bendrabučio vietų, o bendras apgyvendinimo vidurkis – 80 %. Vienintelio Šiaulių universiteto bendrabučių apgyvendinimas sudaro vos 15 %. Šiaulių universitetas turi 4 bendrabučius, kurių bendras plotas – 24 861 kv. m. Šiuo metu vyksta trijų bendrabučių vertinimo procedūros, kurioms pasibaigus Šiaulių universitetas planuoja teikti ministerijai Vyriausybės nutarimo projektą dėl jų investavimo į universitetą, numatant po investavimo juos parduoti. Tačiau vienas iš 4 bendrabučių – bendrabutis, esantis Dubijos g. 1B, Šiauliuose, yra apgyvendintas beveik 100 %.

2018 m. atliktos valstybinių kolegijų bendrabučių užimtumo analizės duomenimis, daugelio kolegijų bendrabučiai yra apgyvendinti daugiau kaip 64 % projektinių bendrabučio vietų, o bendras apgyvendinimo vidurkis – 84%. Mažiausias – Utenos kolegijos apgyvendinimas sudaro 61 %. Kolegija turi tris bendrabučius ir iš 318 projektinių vietų. 2018 m. buvo apgyvendinti 196 studentai. Vilniaus kolegija optimizuoja bendrabučių skaičių ir bendrabutį, esantį Parko g. 9, Vilniuje, perduoda VĮ Turto bankui.

Pažymėtina, kad, šiuo metu sprendžiant bendrabučių renovavimo klausimus, stengiamasi sudaryti kuo palankesnes studentų apgyvendinimo sąlygas – t. y. triviečiai kambariai pritaikomi 2 asmenims, o dviviečiai – vieno asmens gyvenimui, nes kokybiškesnės apgyvendinimo sąlygos lemia ir geresnę studijų kokybę. Atsižvelgiant į gyventojų ir vaikų skaičiaus mažėjimą, siekiant gerinti švietimo ir studijų kokybę ir prieinamumą šiuo metu yra vykdoma aukštųjų mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų tinklo pertvarka – universitetai stambinami sujungiant keletą institucijų, taip pat jungiamos ir (ar) kitaip reorganizuojamos profesinės mokyklos. Sumažėjus studentų / moksleivių skaičiui, kiekvienas universitetas / kolegija ar profesinio mokymo mokykla analizuoja ir peržiūri valdomą nekilnojamo turto panaudojimą, – kelia moksleivius į vieną bendrabutį, kad būtų optimaliai panaudojamas valstybės turtas.

Valstybinių profesinio mokymo įstaigų, kuriose ministerija įgyvendina savininko (dalininko) teises ir pareigas, tinklo vystymo 2018–2020 metų bendrajame plane numatyta, kad iki 2020 m. pabaigos tokių valstybinių profesinio mokymo įstaigų sumažės nuo 70 iki 65 ir visos jos turės viešosios įstaigos statusą (iki 2019 m. sausio mėn. valstybinės profesinės mokyklos buvo biudžetinės įstaigos). Naujojoje Profesinio mokymo įstatymo redakcijoje įtvirtinta nuostata, pagal kurią profesinio mokymo įstaigų tinklas turi būti vystomas atsižvelgiant į šalies ūkio poreikius. Įgyvendinant šią nuostata, tikimasi suderinti profesinio mokymo įstaigų įgyvendinamų programų pasiūlą su regione veikiančių įmonių poreikiais, sukurti kokybiško profesinio mokymo, efektyvaus finansų naudojimo, optimalaus investavimo į profesinio mokymo infrastruktūrą ir žmogiškuosius išteklius sąlygas.

Profesinio mokymo įstaigos ar jų skyriai veikia beveik visose savivaldybėse. Beveik visi pirminio profesinio mokymo teikėjai visose apskrityse turi bendrabučius ir gali 100 proc. patenkinti mokinių apgyvendinimo poreikį. Pažymėtina, kad profesinių mokyklų bendrabučiuose deklaruotų vietų skaičius daugiau nei dvigubai viršija apgyvendinimo poreikį. Ši tendencija nesikeičia jau penkerius metus, o 2017–2018 m. esamų vietų ir apgyvendinimo poreikio santykis padidėjo iki 3 kartų. 2016–2019 metais kelios profesinio mokymo įstaigos perdavė VĮ Turto bankui 5 bendrabučius (Kėdainių profesinio rengimo centras, Anykščių technologijos mokykla, Švenčionių profesinio rengimo centras, Vilniaus automechanikos ir verslo mokykla) bei 4 bendrabučių pastatų dalis (Vilniaus automechanikos ir verslo mokykla, Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centras, Alytaus profesinio rengimo centras, Biržų technologijų ir verslo mokymo centras). Šiuo metu profesinio mokymo įstaigų bendrabučiuose yra 16 294 vietų.

Komisija, įvertinusi pateiktą informaciją apie bendrabučius, **svarstė klausimą dėl** profesinių ir aukštųjų mokyklų **bendrabučių informacinės sistemos kūrimo**. Posėdžių metu buvo svarstoma galimybė mokykloms pereiti prie vieningos bendrabučių kambarių rezervavimo sistemos, aptartas tokios sistemos sukūrimo poreikis. Komisija nustatė, kad profesinės mokyklos neturi kambarių rezervavimo sistemos, bet apgyvendina bendrabučiuose visus pageidaujančius moksleivius. Atkreipiamo dėmesį į tai, kad profesinių mokyklų moksleiviams apgyvendinimo bendrabučiuose kaina yra dotuojama valstybės (nes dauguma yra iš nepasiturinčių šeimų), todėl šių mokyklų

moksleivių apgyvendinimas aukštųjų mokyklų bendrabučiuose rinkos kainomis yra neaktualus. Pagal pateiktą kolegijų informaciją tik Kauno kolegija ir Kauno technikos kolegija naudoja UAB „Sonaro“ ir UAB „Acoris“ kambarių rezervavimo programas, o kitos kolegijos taip pat neturi poreikio ir nenaudoja jokios rezervavimo sistemos, nes kambarių pasiūla yra didesnė nei paklausa. Aukštosios mokyklos turi savo atskiras bendrabučių kambarių rezervavimo sistemas (jos nepateikė sistemų pavadinimų). Komisija svarstė galimybę sukurti aukštųjų mokyklų bendrabučių rezervavimo sistemą, kuri galėtų būti „antstatinė“, sujungianti visų aukštųjų mokyklų bendrabučių rezervavimo sistemas. Tačiau šiai sistemai sukurti, o ypač išlaikyti, reikalinga daug lėšų, kurių nei aukštosios mokyklos, nei ministerija neturi galimybės skirti. Be to, ir studentų atstovas – Lietuvos studentų sąjungos prezidentas – suabejojo tokios sistemos reikalingumu, juk mažai tikėtina, kad Kaune studijuojančiam studentui atsirastų poreikis apsigyventi Vilniuje ar atvirkščiai, o kiekvieną aukštąją mokyklą tenkina dabartinė situacija. Atkreipiame dėmesį, kad Vytauto Didžiojo universitetas (toliau – VDU), kurio atstovai kreipėsi į Vyriausybę dėl bendros „Booking“ kambarių rezervavimo sistemos sukūrimo, šiuo metu visus turimus bendrabučius valdo nuosavybės teise, kurių dalį parduoda, o pardavus, už gautas lėšas dalį bendrabučių renovuos ir, kaip mus patikino VDU vadovai, problemų nei su renovavimu, nei su kambarių rezervavimu neturės.

Kitas svarbus nagrinėtas klausimas buvo **dėl aukštųjų mokyklų bendrabučių valdymo**. Konstatuota, kad daugumos bendrabučių būklė – labai prasta. Komisijos nariai nutarė, kad tikslinga pirmiausia spręsti bendrabučių sutvarkymo klausimus, tik po to jų valdymo klausimą. Finansų ministerijos atstovė pasiūlė bendrabučius perduoti koncesijos pagrindais privačiam asmeniui. Šis siūlymas pritarimo nesulaukė, nes prastos būklės renovuotinių pastatų perdavimas koncesininkui, juos renovavus, žymiai pakels bendrabučių nuomos kainas, galimai iki 400–500 eurų per mėnesį. Tai būtų nepakeliama našta šiuolaikiniam studentui. Įvertinus, kad valstybė naujų programų dėl investicijų į remontus nekurs, **nuspręsta kreiptis į UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūrą (toliau – VIPA) dėl galimybės pritaikyti tinkamus bendrabučių finansavimo modelius bei dėl lėšų skyrimo galimybės ne tik bendrabučių atnaujinimo programai, bet ir vidaus patalpų bei inžinierinių sistemų darbams**. Ministerija papildė savo parengtą klausimyną VIPA-i reikalinga informacija ir pakartotinai buvo apklaustos ne tik aukštosios, bet ir profesinio mokymo mokyklos dėl pastatų (ne tik bendrabučių, bet ir administracinių bei mokymo patalpų – auditorijų, dirbtuvių, laboratorijų ir pan.) būklės.

2019-07-29 d. komisijos posėdžio (toliau – posėdis) metu VIPA atstovai pristatė aukštojo mokslo ir profesinio mokymo infrastruktūros (pastatų) atnaujinimo ir plėtros skatinamojo finansavimo poreikio vertinimo tyrimo eigą ir skaičiavimo metodus. Apklaustos 86 institucijos, gautas poreikis iš 59 institucijų dėl 285 objektų (pastatų), kuriems būtų reikalingi išorės ir (ar) vidaus atnaujinimo darbai, išanalizuoti galimi finansavimo šaltiniai, įvertintos institucijų galimybės skolintis. Nustatyta, kad pateiktas 76 bendrabučių atnaujinimo poreikis, kuriems, preliminariais duomenimis, reikėtų 96 mln. eurų, o bendras lėšų poreikis įvertinus ir mokslo bei studijų pastatų (auditorijų, dirbtuvių, laboratorijų) atnaujinimą būtų daugiau kaip 300 mln. eurų.

VIPA siūlomos rekomendacijos:

- skatinti tvaresnį finansavimą aukštojo mokslo ir profesinio mokymo infrastruktūros (pastatų) atnaujinimo ir plėtros srityje sukuriant bandomąją skatinamojo finansavimo (paskolų) priemonę, kuri būtų įgyvendinama nacionalinės plėtros įstaigos nuosavo kapitalo lėšomis

- užtikrinti, kad finansinė priemonė nedubliuotų 2014–2020 m. ESIF veiksmų programos finansinės priemonės 04.3.1-FM-F-105 „Energijos vartojimo efektyvumo didinimas viešojoje infrastruktūroje“. Kadangi abi finansines priemones įgyvendins VIPA, ji turėtų užtikrinti ESIF priemonės kriterijus atitinkančių projektų (jų dalių) nukreipimą į ESIF priemonę
- finansine priemone pasiekus gerų rezultatų, ateityje ją išplėsti, nukreipiant į finansinę priemonę 2021–2027 m. ESIF ir (ar) kitas lėšas ir užtikrinant subsidijos ir finansinės priemonės derinimo galimybes, taip pat pritraukiant tarptautinių finansų institucijų ir kitų privačių finansuotojų ar investuotojų lėšas
- ateityje norint padidinti finansavimo pagal finansinę priemonę apimtis (t. y. išplėsti bandomąją finansinę priemonę), būtina padidinti valstybinių aukštųjų mokyklų ir valstybinių profesinio mokymo įstaigų metinius skolinimosi limitus

Posėdžio metu nutarta, kad VIPA drauge su Finansų ministerija (bus kuriama nauja darbo grupė) tęs diskusijas ir kurs bandomąją skatinamojo finansavimo (paskolų) priemonę. **Tikimasi, kad ši finansavimo priemonė padės išspręsti bendrabučių infrastruktūros ir valdymo problemas.** Informacijos rinkimo metu komisija identifikavo mokymo įstaigų nenaudojamą nekilnojamąjį turtą, kurio ateityje bus atsisakyta ir jis bus perduotas VĮ Turto bankui.

Ministerija parengė Vyriausybės pasitarimo protokolo projektą ir teikia svarstyti Vyriausybės pasitarime.

PRIDEDAMA. 1 lapas.

Švietimo, mokslo ir sporto ministras
Monkevičius

Algirdas

Elona Varanauskienė, tel. (8 5) 219 1211, el. p. Elona.Varanauskiene@smm.lt